

'עתידין ישראל לאמר שירה'..

1) השליה הקדוש פרשת שלוחת:

יש להתבונן, כתיב (שםות טו, א) השירה הזאת, ואמרו ר' ל' (שם"ר כג, יא) עתה שירה בלשון נקיבה ו לעתיד לבוא בלשון זכר, מהו העניין. עוד יש קשיא, בשירת הנשים נתהף מלשון נקיבה ללשון זכר כדכתיב אצל מרימות (שםות טו, כא) ותען להם מרימות שירו לה' כי גאה גאה, וולתם הוא לשון זכר דלהן הוה לה למימר. ואנשי הצחota והמליצה אמרים, שמרימות עם הנשים לא אמרו שירה, כי הנשים פטורות, רק יצאו בתופים ומחולות לשמהן, ובאו כמו בחרוי ישראל לראות בשמהן ואז צעהקה מרימות ותען להם לנו לא יהליכם במקום שאומרים האנשים שירה וגום אתם שירו לה' כי גאה. אבל ר' ל' מנגדים דבר זה, שאמרו (סוטה ל, ב) כמו שאמר משה רבינו ע"ה שירה לישראל עמו אחריו, כן אמרה מרימות והנשים אחרת:

מכל מקום יש לתרץ קושיא זו עם קושיא אחרת, דאמרו (סנהדרין לט, ב) אין גמורין הלל ב' של פסח אף שהוא יומם טוב, ממש שאמור הקב"ה מעשי ידי טבעם ביום ואתם אמרים שירה. וקשה על זה, הלא כתיב (משלי יא, י) באבוד רשותם רנה. ומהזהר הבנתי תירוץ, שלא שייך רנה באבוד רשותם אלא שנומלא סאותם ואין בהם מתחום לגמרי, אבל ככל שאנומלא סאותם ויש בהם עדיןizia דבר טוב רק הקב"ה מבادرם בשבייל ישראל, על זה אמר מעשי ידי. וכן היה באבוד הנעשה להם, לא נומלא סאותם לאיבוד גדול זהה, אלא הקב"ה עשה בעבר ישראל, וזהו שכותוב (שםות יח, ח) על אודות ישראל, וכן כתיב מפני בני ישראל, כלומר בשבייל ישראל שיראו נקמה נעשה איבוד גדול זהה:

אמנם שביעים פנים לתורה. נוכל לתרץ בעניין אחר, ויתברר ע"פ מדרש הרבה (שםות כג, ו) זה לשונו, תשורי מראש אמונה (שה"ש ד, ח), עתידין ישראל לומר שירה לעתיד לבא שנאמר (תהלים צח, א) שיר לה' שיר חדש כי נפלאות עשה. ובאיזה זכות אמורים ישראל שירה. בזכות אברם שהאמן בהקב"ה, שנאמר (בראשית טו, ו) והאמן בה' היא האמונה שישראל נוחלין בה, ועליז הכתוב אומר (חבקוק ב, ד) וצדיק באמונתו יחייה, והי תשורי מראש אמונה:

וקשה, עתידין שיאמרו לעתיד לבא הוא כפל, וכי היה בעתידין, או בלעתיד לבא. גם זה ביאור מה שאמרו באיזה זכות זו:

הענין הוא, מدت צדיקים הוא מיד שהובטו לדבר טוב לומר שיר ושבח להש" מיד אף שעדיין לא נתקיים, כי זה הוא מצד האמונה שמאמנים בדבריו ברור הוא וברור שמו. ומה שמשה רבינו ע"ה אישר מלומר שירה עד שנעשו המעשיות, הוא בשבייל שעדיין לא הייתה אמונה חזקה בישראל והאד הוא דכתיב (שםות יד, לא) ויאמינו בה' ובמשה עבדו, איז שיר משה ובני ישראל, כלומר אז באוטו פעעם שר משה ולא מקודם מידי שהובט מהקב"ה שיבקע הים, משום שאז האמים ישראל, כן מצאתי תירוץ זה בספר ברכת אברם בהקדמתה:

ועל זה רמזו ר' ל' בפרק חלק (סנהדרין צה, א) בקש הקב"ה לעשות סנחריב גוג ומגוג וחזקיה משיח, אמרה מדת הדין ומזה מזרד מלך ישראל שאמור כמה שירות ותשבחות לפניו ולא עשייתו משיח, וחזקיה שלא אמר לפניו וכו'. וקשה זה מכתב לחזקיה כתיב (ישעיה לת, ט), אלא לפניו קודם שעשו הדבר:

ובזה מבואר המדרש (שם"ר כב, ז) עתידין ישראל לומר שירה לעתיד לבוא, כלומר עתידין כשיתבשו להגאולה יאמרו שירה על מה שעתיד לבא, דהיינו על הנשים שיבואו שיתבשו עליהם יקדיימו לשורר מיד יהיו בחזק אמוןתם כאלו נעשה, וזהו שיר לה' שיר חדש. ואח"כ כתיב כי נפלאות עשה, ואע"פ שעדיין לא נעשה הוא כאלו עשה. וזה תשורי מראש אמונה, כלומר תחילת לשורר מראש דהיהם מוקדם, אשר נעשה. וזה לך מצד אמונה:

ובזה מטעוץ שהקפיד הקב"ה מעשה ידי טבעו בים ואתם אומרים שירה, ככלומר לאחר שטבעו בים אמרתם שירה, היה לכם להקדים ולשורר קודם הטבעה מיד לאחר הבטחה להיותכם גבורי כח ואמץ לב בהאמונה: מצינו מדה זו הייתה בנשים יותר מבאנשים, נזכרות נשים צדקניות נגאלן ישראל ממזרדים (סוטה יא, ב), כי האמינו בה וילקו תפים ומחולות כי האמינו בתשועת ה' אשר עשה להם, ונתקפהו מנשים לגבורה האנשיים להיותם אמץ לב, והנשים להנשים, על כן באנשיים כתיב לשון נקבה, ובהנשים לשון ذכר, קר יש לתרץ קושיא זו האחרונה.

2) עדרא פרק ג':

ח אכשנה השנית, לבואם אל-בית האלחים לירושלים, בחודש, השני-הקלן זרבבל בן-שאלאתיאל וישוע בן-יצחק ושאר אתחיקם הפלגנים והלוים, וכל-הבאים מהשבין ירושלים, ועמדו את-הלוים מגן עשרים שנה ומעלה, לנאת על- מלאכת בית-יהוה.

ט ויעמד ישוע בניו ואחיו קדמיאל ובני בני-יהודה, כאחד, לנאת על-עשה הפלאה, בבית האלחים: בני, חנוך, בנייהם ואתחיקם, הלוים. ויפדו הבנים, את-היכל יהוה; ועמדו הפלגנים מלבושים בחלצאות, והלוים בני-אוסף במקצתים- להלול את-יהוה, על-ידי ציד מלך-ישראל. يا עמדו בהיכל ובהולדת ליהוה, כי טוב-כ-עלום חסדו, על-ישראל; וכל-קעם קרייעת תרואה גדולה בהיכל, ליהוה, על, הסיד בית-יהוה.

יב וכבים מהלכים והלוים וראשי האבות הזרים, אשר ראו את-הכית הראשון ביסודו-זה הפתת בעיניהם, בזמנים גדול; וכבים בתרועה בשמה, להרים קול. יג ואין העם, מפירים קול תרועת השמחה, לkol, בכ' העם: כי העם, מריעים תרועה גדולה, ובקול נשמע, עד-למרחוק.

רש"ג: יעמידו - העמידו הללו המשוררים לנצח ולומר שירה לפני הבונים בשעת בנין יסוד הבית.

לנאת - שני נצחות הללו הם נצוח שירה כמו למצח (בנגינות) מזמור לדוד (תהלים ד')

3) הרבקוק, אורות ישראל:

אין המדינה האושר העליון של האדם. זה ניתן להגיד במדינה רגילה, שאינה עולה לערך יותר גדול מחברת אחריות גדולה, שנשארו המומי האידיאות, שהן עטרת החיים של האנושיות, מרחפים מעל לה, ואיןם נוגעים בה. מה ש אין כן מדינה שהיא ביסודה אידיאלית, שחקוק בהויתה תוכן האידיאלי היוטר עליונה שהוא באממת האושר היוטר גדול של היחיד. מדינה זו היא באממת היוטר עליונה בסולם האושר, ומדינה זו היא מדינתנו, מדינת ישראל, יסוד כסא ד' בעולם, שכל חפצה הוא שייהי ד' אחד ושמו אחד, שזהו באממת האושר היוטר עליון. אמת, שאושר נשגב זה ציריך הוא לביאור ארוך כדי להעלות אותו בימי חישך, אבל לא מפני זה ייחל מל להיות האושר היוטר גדול.